

១. ប្រភេទរបស់ information system

ប្រសិនបើបែងចែកតាមលក្ខណៈចាត់ចែងនៅក្នុងអង្គភាព

- បែងចែកតាមឈ្មោះឬតួនាទីរបស់ការងារ
- បែងចែកតាមដំណើរការរបស់ប្រព័ន្ធ
- បែងចែកតាមលំដាប់ថ្នាក់អង្គភាព។

២. ប្រភេទរបស់ information system

ប្រសិនបើបែងចែកតាមលក្ខណៈប្រព័ន្ធពាណិជ្ជកម្ម

- ប្រព័ន្ធភាគលាភ
- ប្រព័ន្ធផ្នែកទីផ្សារ
- ប្រព័ន្ធផ្នែកគណនី
- ប្រព័ន្ធផ្នែកស្តុក
- ប្រព័ន្ធផ្នែកធនធានមនុស្ស

៣. លក្ខណៈការធ្វើការប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាក្នុងអង្គភាពការងារ:

- អ្នកគ្រប់គ្រងផ្នែកយុទ្ធសាស្ត្រ(អ្នកគ្រប់គ្រងលំដាប់ខ្ពស់(senior managers)) DSS,EIS,ES
- អ្នកគ្រប់គ្រងលំដាប់ចាត់ចែងការងារ(អ្នកគ្រប់គ្រងលំដាប់កណ្តាល(middle managers))MIS,DSS
- អ្នកគ្រប់គ្រងលំដាប់ប្រតិបត្តិការងារ(អ្នកគ្រប់គ្រងលំដាប់ប្រតិបត្តិ(operation mangers))TPS
- លំដាប់ប្រតិបត្តិការងារ(អ្នកគ្រប់គ្រងលំដាប់ប្រតិបត្តិការងារ(workers))TPS

៤. MANAGERMENT INFORMATION SYSTEM:MIS

1. Transaction process system : TPS
2. Management Reporting system :MRS
3. Decision support system :DSS
4. Office Information system: OIS
5. Artiticial Itelligence : AI
6. Expert system : ES
7. Executive Support system : ESS

៧. ប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រង (Management Information System : MIS) គឺជាប្រព័ន្ធព័ត៌មានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង ដើម្បីធ្វើការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព រួមទាំងព័ត៌មានក្នុងនិងក្រៅស្ថាប័ន។ ប្រព័ន្ធនេះអាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីថ្នាក់គ្រប់គ្រងថ្នាក់កណ្តាលដល់ថ្នាក់កំពូលដែលមានប្រព័ន្ធរងដូចខាងក្រោម៖

- ប្រព័ន្ធដំណើរការ(Transaction process system : TPS) ជាប្រព័ន្ធព័ត៌មានដែលទាក់ទងនឹងការកត់ត្រា និង ដំណើរការទិន្នន័យដែលកើតចេញពីប្រតិបត្តិការជប្រចាំ ឬកិច្ចការមូលដ្ឋានរបស់អង្គភាព ដូចជាការទិញទំនិញជាដើម។ការកត់ត្រាបរិមាណសារពើភ័ណ្ឌ នៅពេលដែលមានការណាមួយនឹងមានព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធកើតឡើងភ្លាមៗ ឧទាហរណ៍ រាល់ពេលដែលផលិតផលត្រូវបានលក់។ព័ត៌មានអំពីឈ្មោះអតិថិជន ប្រភេទអតិថិជននាពេលនិងតម្លៃទំនិញដែលបានលក់ រួមទាំងវិធីបង់ប្រាក់របស់អតិថិជននឹងកើតឡើងភ្លាមៗ។
- ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងរបាយការណ៍ (Management Reporting system: MRS) គឺជាប្រព័ន្ធដែលជួយក្នុងការធ្វើរបាយការណ៍ទៅតាមរយៈពេលដែលបានកំណត់។ ដោយការសង្ខេបព័ត៌មានដែលមាននៅក្នុងមូលដ្ឋានទិន្នន័យ ឬជំនួយ ក្នុងការសម្រេចចិត្តក្នុងលក្ខណៈរចនាសម្ព័ន្ធ ស្គាល់ច្បាស់ ឬកំណត់ទុកជាមុន។
- ប្រព័ន្ធគាំទ្រការសម្រេចចិត្ត (Decision support system :DSS) គឺជាប្រព័ន្ធព័ត៌មានដែល ជួយក្នុងការសម្រេចចិត្ត។ ដែលមានរចនាសម្ព័ន្ធមិនច្បាស់លាស់ ដោយនាំយកព័ត៌មានពីមនុស្ស ជាច្រើនមកជួយក្នុងការធ្វើបទបង្ហាញ និងមានភាពបត់បែន។ជួយបង្កើតគំរូផ្សេងៗប្រព័ន្ធនេះអាចប្រើកុំព្យូទ័រដើម្បីដើម្បីក្លាយជាប្រព័ន្ធសម្រេចចិត្តសម្រាប់អ្នកគ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់នាពេលអនាគត ប្រព័ន្ធថាវកម្មនេះអាចត្រូវបានប្រើដើម្បីគាំទ្រការដោះស្រាយបញ្ហានៅក្នុងករណីច្បាស់ លាស់។ ប្រភេទនៃប្រព័ន្ធនេះអាចត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាប្រព័ន្ធរបស់ MISលក្ខណៈ ពិសេសប្លែកនៃប្រព័ន្ធនេះគឺថាវាត្រូវតែផ្តល់ព័ត៌មានរហ័សសម្រាប់ការសម្រេចចិត្ត។ អ្នកគ្រប់គ្រង ជាន់ខ្ពស់អាចជ្រើសរើសប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធនេះជាប្រព័ន្ធតែមួយផងដែរ។
- ប្រព័ន្ធព័ត៌មានការិយាល័យ(Office Information System : OIS)វាជាប្រព័ន្ធការងារការិយាល័យទូទៅ។ ជាទូទៅវាសំដៅលើឧបករណ៍កុំព្យូទ័រមូលដ្ឋានដូចជាកុំព្យូទ័រ ម៉ាស៊ីនបោះពុម្ព ឧបករណ៍ទំនាក់ទំនង និងរួមបញ្ចូលកម្មវិធីការិយាល័យផ្សេងៗ អ៊ីមែល ឬជាប្រព័ន្ធដែលគាំទ្រប្រព័ន្ធផ្សេងទៀតនៅ ក្នុង MIS ខ្លួនវាផ្ទាល់។
- បញ្ញាសិប្បនិម្មិត(Artificial Intelligence : AI)វាគឺជាប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីឱ្យមានចលនារបស់មនុស្ស។ ជាពិសេសសមត្ថភាពសិក្សា និង សមត្ថភាពញាណ ដែលធ្វើត្រាប់តាមការសិក្សារបស់មនុស្ស និងការសម្រេចចិត្តដោយការដោះស្រាយបញ្ហា ដោយប្រើគោលការណ៍ទ្រឹស្តីក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា។ឧទាហរណ៍ ការបង្កើតមនុស្សយន្តដើម្បីជួយការងារក្នុងរោងចក្រឧស្សាហកម្មជាដើម។
- អ្នកជំនាញប្រព័ន្ធ (Expert System : ES)វាជាប្រព័ន្ធដែលដើរតួជាអ្នកប្រឹក្សា ការផ្តល់ជំនួយដែលត្រូវការជំនាញក្នុងវិស័យជាក់លាក់។ ES ជាកម្មវិធី កុំព្យូទ័រដែលរក្សាទុកព័ត៌មាន និងចំណេះដឹង។ ដោយការ

ប្រមូលផ្តុំវិស័យដែលត្រូវការជំនាញ ចំណេះដឹង នៅពេល ដែលអ្នកប្រើប្រាស់បញ្ចូលព័ត៌មានតាមរយៈ សំណួរ និងដំណើរ ការឆ្លើយតបដែលបានបញ្ចូលដោយអ្នកប្រើប្រាស់ត្រូវ បានដំណើរការ ហើយធ្វើការ សន្និដ្ឋាន ឬការណែនាំដែលចង់បាន បានផ្តល់ជូន។ វាជាផ្នែកនៃបញ្ហាសិប្បនិម្មិត ដែល សិក្សាពីការអភិវឌ្ឍន៍ សមត្ថភាពរបស់ កុំព្យូទ័រធ្វើគ្រាប់តាមការរៀនសូត្ររបស់មនុស្ស។

- ប្រព័ន្ធគាំទ្រប្រតិបត្តិ (Executive Support System : ESS) វាជាប្រភេទប្រព័ន្ធព័ត៌មាន DSS ដែលគាំទ្រ ការងាររបស់ថ្នាក់ដឹកនាំជាន់ខ្ពស់។ ជាមួយនឹងការសង្កត់ធ្ងន់លើ ដែល មានសារៈសំខាន់ចំពោះអង្គភាព ដូចជាទិសដៅនៃប្រតិបត្តិការរបស់អង្គភាព ដោយធ្វើឱ្យការចូលប្រើព័ត៌មាន និង របាយការណ៍ផ្សេងៗបាន រហ័ស។ ESS មានការរចនាងាយស្រួលប្រើ (user friendly) ដោយប្រើក្រាហ្វិកក្នុងការ រចនាអេក្រង់ របាយការណ៍ត្រូវបានបង្ហាញរូបបែបជាតារាង ជាក្រាហ្វផ្សេងៗ ដើម្បីឱ្យនាយកប្រតិបត្តិអាចប្រើវាបាន យ៉ាងងាយស្រួល។

៨. ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធព័ត៌មានការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធអង្គភាពមានផលប៉ះពាល់រួមទាំងការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធព័ត៌មាន ដោយសារ៖

- ប្រព័ន្ធការងារនីមួយៗមាននីតិវិធីការងារទាក់ទងនឹងទិន្នន័យ។ ត្រូវការលទ្ធផលដើម្បីប្រើប្រាស់ទៅ តាមគោល បំណងរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ ឧទាហរណ៍ ក្នុងអង្គភាពអាជីវកម្មដែលមានប្រព័ន្ធ ព័ត៌មានល្អ អនុញ្ញាតឱ្យនាយក ប្រតិបត្តិយកព័ត៌មានដើម្បីពិចារណាធ្វើការសម្រេចចិត្តលើបញ្ហាផ្សេងៗ ក្នុងការប្រកួតប្រជែងអាជីវកម្មមានភាពត្រឹមត្រូវជាងមុន។
- បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានបានអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពកាន់តែច្រើន និងតម្លៃកាន់តែទាប។ ជាលទ្ធផលនៅក្នុងការវិនិយោគ លទ្ធកម្មសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងគោលបំណងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពការងារជាមួយនឹងការរំពឹងទុក នៃប្រសិទ្ធភាពចំណាយក្នុងរយៈពេលវែង។
- ប្រសិទ្ធភាព និងភាពសម្បូរបែបនៃបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានរបស់អង្គភាពតែងតែនាំអោយមានមុខមាត់ល្អ មានភាព ជឿជាក់ និងការពេញចិត្តពីអ្នកខាងក្រៅអង្គភាព ដូចជានៅក្នុងអង្គភាពអាជីវកម្មដែលមាន ប្រព័ន្ធព័ត៌មានល្អ អាច តបសំណួរផ្សេងៗ របស់អតិថិជនបានត្រឹមត្រូវ និងឆាប់រហ័ស នឹងបង្កើតការ ចាប់អារម្មណ៍ល្អលើអង្គភាព។

៩. វិសាលភាពនៃអាជីពកុំព្យូទ័រ

អាជីពកុំព្យូទ័រ សំដៅលើសេវាកម្មកុំព្យូទ័រផ្សេងៗ ដែលពាក់ព័ន្ធ ប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ និងព័ត៌មាន ទាំងប្រព័ន្ធផ្នែករឹង (Hardware) ផ្នែកទន់ (Software) និង បុគ្គលិកកុំព្យូទ័រ (Peopleware)។

វិសាលភាពនៃអាជីពកុំព្យូទ័រអាចចែកចេញជា ៤ ក្រុម៖

- សេវាកម្មព័ត៌មាន (Information service) សេវាព័ត៌មាន គឺជាសេវាព័ត៌មាន និងការពិតផ្សេងៗ។ វាជាដំណើរការប្រមូល ចំណេះដឹង និងព័ត៌មានពីវិស័យផ្សេងៗ ដែលមានប្រយោជន៍សម្រាប់ការសម្រេច ចិត្តផែនការអាជីវកម្ម សិក្សាពីនិន្នាការអាជីវកម្មដែលបណ្តាលឱ្យមានសេវាកម្ម ព័ត៌មានផ្សេងៗដូចជា សេវាព័ត៌មានអប់រំ សេវាកម្មព័ត៌មានវិជ្ជាជីវៈ។ល។ ការងារ ដែលគេនិយមប្រើប្រាស់ផុតនាពេលបច្ចុប្បន្នគឺការប្រើប្រាស់អ៊ីនធឺណិត។
- សេវាផ្នែករឹង (hardware) សេវាកម្ម Hardware គឺជាសេវាកម្មដែលពាក់ព័ន្ធ ជាមួយនឹងប្រព័ន្ធ Hardware របស់កុំព្យូទ័រ រួមទាំងអាជីវកម្មសម្ភារៈ ឧបករណ៍ប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ ការដំឡើងកុំព្យូទ័រ ការដំឡើងបណ្តាញកុំព្យូទ័រ ការងារថែទាំកុំព្យូទ័រ។ល។ សេវាកម្មកម្មវិធីអាជីវកម្មឧបករណ៍កុំព្យូទ័រ
- វាកម្មផ្នែកទន់ គឺជាសេវាកម្មផ្នែកទន់ផ្សេងៗដូចជា ការដំឡើងកម្មវិធី ការសរសេរកម្មវិធី ការបង្កើតគេហទំព័រ និងការអភិវឌ្ឍន៍។ ការថែរក្សាកម្មវិធី និងដោះស្រាយបញ្ហា រួមទាំងការនាំយកកម្មវិធី ដើម្បីអនុវត្តនៅក្នុងកម្មវិធី ដូចជា គំនូរ ការរចនាផលិតផល ការរក្សាភាពឡើងវិញ ការកែសម្រួលវីដេអូ និងភាពយន្តសេវាប្រព័ន្ធមូលដ្ឋាន ទិន្នន័យផ្សេងៗ កម្មវិធីសិក្សា CAI ជាដើម។
- សេវាកម្មទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សផ្នែកកុំព្យូទ័រវិស័យការងារនេះពាក់ព័ន្ធនឹងបុគ្គលិកដែលធ្វើការលើកុំព្យូទ័រ។ ពីថ្នាក់ប្រតិបត្តិ អ្នករចនា និងអ្នកវិភាគប្រព័ន្ធ ដល់អ្នក ប្រើប្រាស់កុំព្យូទ័រ (អ្នកប្រើប្រាស់) ដោយផ្តល់ចំណេះដឹង និងអភិវឌ្ឍបុគ្គលិក ដូចជាការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកនៅ ក្នុងនាយកដ្ឋានផ្សេងៗ ដើម្បីអាចប្រើប្រាស់កម្មវិធី ថែទាំ ដោះស្រាយបញ្ហា បង្កើត និងអភិវឌ្ឍកម្មវិធីផ្សេងៗដើម្បីប្រើប្រាស់ដោយខ្លួនឯង។

១០ បុគ្គលិកផ្នែកកុំព្យូទ័រ

បុគ្គលិកផ្នែកកុំព្យូទ័រ ពួកគេមានចំណេះដឹង និងជំនាញផ្នែកព័ត៌មានវិទ្យា ការបែងចែកភារកិច្ច និងតួនាទីការទទួល ខុសត្រូវរបស់បុគ្គលិកមានលក្ខណៈខុសៗគ្នា។ វាអាស្រ័យលើទំហំនៃអង្គភាព និងគោលនយោបាយរបស់អ្នក គ្រប់គ្រង រួមទាំងថវិកា និងការអភិវឌ្ឍន៍បុគ្គលិករបស់អង្គភាពនោះ ដើម្បីឱ្យប្រព័ន្ធបានអភិវឌ្ឍដំណើរការ ល្អ អ្នក ជំនាញទាំងនេះមានដូចជា៖ អ្នកគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធព័ត៌មាន អ្នកវិភាគប្រព័ន្ធ វិស្វករកម្មវិធី វិស្វករបណ្តាញ អ្នកគ្រប់គ្រង បណ្តាញ អ្នករចនាប្រព័ន្ធ អ្នកសរសេរកម្មវិធី។ល។

បុគ្គលិកផ្នែកកុំព្យូទ័របែងចែកជាក្រុមធំៗដូចខាងក្រោម៖

- នាយកប្រតិបត្តិជាន់ខ្ពស់ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធព័ត៌មាន ឬអ្នកគ្រប់គ្រងមជ្ឈមណ្ឌលកុំព្យូទ័រ
- នាយកដ្ឋាន ឬអ្នកគ្រប់គ្រងទាក់ទងនឹងប្រព័ន្ធ និងកម្មវិធី
- ប្រតិបត្តិករ និងអ្នកប្រើប្រាស់កុំព្យូទ័រ

១.នាយកប្រតិបត្តិជាន់ខ្ពស់ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធព័ត៌មាន ឬអ្នកគ្រប់គ្រងមជ្ឈមណ្ឌលកុំព្យូទ័រនាយកប្រតិបត្តិប្រព័ន្ធព័ត៌មានសាជីវកម្ម ឬត្រូវបានគេស្គាល់ថា IRM (Information Resource Management Manager) ទទួលខុសត្រូវក្នុងការកំណត់គោលនយោបាយ គោលបំណងសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ព័ត៌មាន និង បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានទាំងអស់របស់អង្គភាព រៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងថវិកា និងអនុវត្តវា។ រៀបចំកន្លែង កន្លែងនិងឧបករណ៍ រួមទាំងបុគ្គលិកពាក់ព័ន្ធ ក៏ដូចជាការលើកកម្ពស់ និងអភិវឌ្ឍបុគ្គលិកនៅក្នុង ទីភ្នាក់ងារ បន្តជាមួយបច្ចេកវិទ្យា។

២.ប្រធាននាយកដ្ឋាន ឬអ្នកគ្រប់គ្រងទាក់ទងនឹងប្រព័ន្ធ និងកម្មវិធី

- អ្នកវិភាគប្រព័ន្ធ (system analyst) និងអ្នករចនាប្រព័ន្ធ (system designers) គឺជាមនុស្សដែលមានចំណេះដឹង ពូកែខាងវិទ្យាសាស្ត្រកុំព្យូទ័រ មានជំនាញ និងបទពិសោធន៍ក្នុង កម្មវិធីនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងកម្រិត ខ្ពស់រួចហើយ។ ទទួលខុសត្រូវក្នុងការសម្របសម្រួលជាមួយនាយកប្រតិបត្តិជាន់ខ្ពស់ក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធ ព័ត៌មានសិក្សា និងប្រមូលតម្រូវការរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ សម្រាប់ការវិភាគ និងរចនាប្រព័ន្ធថ្មី គឺជាមនុស្ស ម្នាក់ដែលដោះស្រាយបញ្ហាដែលកើតឡើងក្នុងអង្គភាពដោយការប្រើប្រាស់ព័ត៌មានធ្វើការវិភាគ និងរចនាប្រព័ន្ធ ការងារ តាមដាន និងអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធការងារឱ្យទាន់សម័យ។ ជាអ្នកដឹកនាំគោលនយោបាយនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍ ប្រព័ន្ធអង្គភាពក្នុងការអនុវត្ត រៀបចំឯកសារបច្ចេកទេស និងសៀវភៅណែនាំដល់អ្នកប្រើប្រាស់។

- វិស្វករប្រព័ន្ធ (system engineer) ទទួលខុសត្រូវក្នុងការគ្រប់គ្រង ការអនុវត្តផ្នែករឹង និងការប្រើប្រាស់កម្មវិធីប្រព័ន្ធប្រតិបត្តិការ គ្រប់គ្រងការរចនាប្រព័ន្ធដែលកំពុងប្រើប្រាស់។ រួមទាំងការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ការត្រួតពិនិត្យលទ្ធផលនៃការប្រើប្រាស់ Hardware ពិនិត្យរបាយការណ៍ប្រព័ន្ធ ស្វែងរកមូលហេតុ និងដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហាដែលកើតឡើង ផ្តល់ដំបូន្មាន និងការបណ្តុះបណ្តាលដល់ប្រតិបត្តិករ ឬអ្នកប្រើប្រាស់ការប្រុងប្រយ័ត្ន និងនីតិវិធីសម្រាប់ការប្រើប្រាស់។ រៀបចំរបាយការណ៍ដំណើរការនៃផ្នែករឹង និងផ្នែកទន់។ បរិមាណការងារដែលប្រើក្នុងCPU time និងការប្រើប្រាស់អង្គចងចាំបន្ទាប់បន្សំ។ល។

- វិស្វករផ្នែកទន់ (software engineer) ត្រូវទទួលខុសត្រូវ វិភាគ និងវាយតម្លៃការប្រើប្រាស់កម្មវិធីផ្សេងៗរបស់អង្គការ រៀបចំគម្រោងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធតាំងពីដើមរហូតដល់ចប់គម្រោង។ ប្រគល់ភារកិច្ច នៃបុគ្គលិកដែលពាក់ព័ន្ធ រាយការណ៍លទ្ធផលទៅនាយកប្រតិបត្តិ ការកែលម្អ និងជួសជុលកម្មវិធី។

- អ្នកគ្រប់គ្រងបណ្តាញទទួលខុសត្រូវក្នុងការរចនាបណ្តាញ (network administrator) រួមទាំងការកំណត់ឧបករណ៍បណ្តាញ និងកម្មវិធីដែលពាក់ព័ន្ធ ការសម្របសម្រួលជាមួយការរចនាប្រព័ន្ធ ការត្រួតពិនិត្យ និងការ ដោះស្រាយបញ្ហាប្រមូលស្ថិតិអំពីកំហុសក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបណ្តាញដើម្បីធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង ឬអភិវឌ្ឍឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។

- អ្នកសរសេរកម្មវិធីប្រព័ន្ធ (system programmer) គឺជាអ្នកដែលមានចំណេះដឹងផ្នែករឹង និងកម្មវិធីប្រព័ន្ធ ប្រតិបត្តិការ (Operating System: OS) បានយ៉ាងល្អ សិក្សា និងបង្កើតកម្មវិធីប្រព័ន្ធគ្រប់ពេល ថែទាំកម្មវិធី ប្រព័ន្ធ ប្រតិបត្តិការ តាមដានលើការប្រើប្រាស់ និងថែទាំកម្មវិធីប្រព័ន្ធ សំរេបសំរួលការអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធទាក់ទងនឹង ការសរសេរកម្មវិធីជាមួយអ្នកវិភាគប្រព័ន្ធ។

- អ្នកបង្កើតកម្មវិធី (application programmer) មានភារកិច្ច និងទំនួលខុសត្រូវសិក្សាផ្នែករឹង និងផ្នែកទន់របស់ ប្រព័ន្ធបាស់។ ការគ្រប់គ្រងកម្លាំងពលកម្ម បុគ្គលិកអភិវឌ្ឍន៍ ប្រព័ន្ធទទួលខុសត្រូវការងារឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ពិចារណា ដំណោះស្រាយសម្រាប់បញ្ហាដែលអាចកើតឡើងក្នុងការប្រើប្រាស់កម្មវិធីផ្សេងៗ ពិចារណាលើការទិញ កម្មវិធីដើម្បី ប្រើជាមួយប្រព័ន្ធការងារផ្សេងៗ។ សមរម្យ វាយតម្លៃ និងរៀបចំរបាយការណ៍លទ្ធផលអភិវឌ្ឍន៍ន គម្រោងផ្សេងៗ ដើម្បីឱ្យអ្នកគ្រប់គ្រងជ្រាប។

បន្ថែមពីលើវិជ្ជាជីវៈកុំព្យូទ័រដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ មានវិជ្ជាជីវៈកុំព្យូទ័រផ្សេងទៀតដែលពាក់ព័ន្ធរួមមាន៖

> អ្នកបង្កើត និងថែរក្សាគេហទំព័រសាជីវកម្មនៅលើម៉ឺនធីណិត ទាមទារចំណេះដឹងអំពីឧបករណ៍តាមរយៈការ អភិវឌ្ឍន៍ផ្សេងៗក្នុង ប្រព័ន្ធ ដូចជា browser, HTML, script language, រួមទាំង protocols និង servers នៃ ប្រព័ន្ធ Internet និងមានការពាក់ព័ន្ធ ក្នុងការពិចារណាលើ hardware ជាពិសេស server ដែលប្រើនៅក្នុងបន្ទប់ Internet ។

អ្នកឯកទេសប្រតិបត្តិការកុំព្យូទ័រផ្ទាល់ខ្លួន

ត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់កុំព្យូទ័រ និងឧបករណ៍ពាក់ព័ន្ធ។ រួម ទាំងការយល់ដឹងអំពី ប្រព័ន្ធ LAN សិក្សា និងដឹងពីកម្មវិធីមូលដ្ឋានដែលអាចប្រើបានជាមួយកុំព្យូទ័រគ្រប់ប្រភេទ និងអាចបង្កើត ចំណុច ប្រទាក់ក្រាហ្វិកផ្សេងៗ។

- អ្នកឯកទេសក្នុងកម្មវិធីកុំព្យូទ័រជាក់លាក់ ជាអ្នកប្រើប្រាស់ដែលស្គាល់ប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានឯកទេស ដូចជាប្រព័ន្ធ ព័ត៌មានគណនេយ្យ ទីផ្សារ ឬសារពើភ័ណ្ឌ ដូច្នេះត្រូវតែមានចំណេះដឹងអំពីការងារអាជីវកម្មនោះ។ និងស្គាល់ប្រព័ន្ធព័ត៌មាន សម្រាប់ការងារនោះបានល្អ។